

Handläggare
Anette Manoti
Telefon: 0850824582

Till
Skärholmens stadsdelsnämnd
2022-06-09

Ökat valdeltagande 2022

- Svar på skrivelse

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Sammanfattning

Stadsdelsnämnden beslutade 16 december 2021 att uppdra till förvaltningen, att tillsammans med berörda förvaltningar och organisationer, genomföra ett arbete för att öka valdeltagandet i Skärholmens stadsdelsområde. Bakom skrivelsen står Moderaterna, Liberalerna, Centerpartiet och Miljöpartiet.

I stadens budgetförslag 2022-2024 anges att stadsdelsnämnderna har ett övergripande ansvar som avser lokalt demokrati- och utvecklingsarbete. Det finns däremot inget specifikt uppdrag att stadsdelsnämnderna ska arbeta för att öka valdeltagandet inför kommande val. Förvaltningens förslag på ett lokalt demokratiarbete inför det allmänna valet, innebär att möjliggöra röstning och att informera om rösträtten.

I stadens budget anges även att stadsdelsnämnderna ska samverka med civilsamhället om samhällsinformation. Förvaltningen samverkar redan idag med civilsamhället och tjänsteutlåtandet är förvaltningens förslag på insatser inför valet.

Bakgrund

Stadsdelsnämnden beslutade på sitt sammanträde den 16 december 2021 att skicka en skrivelse om insatser för ökat valdeltagande, till förvaltningen för beredning. Bakom skrivelsen står Moderaterna, Liberalerna, Centerpartiet och Miljöpartiet.

Nämnden har tidigare godkänt tre tjänsteutlåtanden som berört förvaltningens arbete under valet 2018. Ärendena har innehållit:

- handlingsplan för att öka valdeltagandet (dnr 947-2017),
- rapport om förvaltningens genomförda insatser samt projektet *Skärholmen röstar!* (dnr 1.2.1/947-2017)

- statistisk sammanställning över valdeltagandet med en forskningsrelaterad utvärdering av insatserna (dnr SKHLM 2020/744).

Ärendet

I skrivelsen från Moderaterna, Liberalerna, Centerpartiet och Miljöpartiet tas upp, att själva grunden i en demokrati är att alla kan och vill göra sin röst hörd för att på så sätt kunna påverka samhällets utveckling. Partierna lyfter vidare att valdeltagandet i Skärholmen är lägre än i andra delar av staden, i senaste valet 64 procent jämfört med genomsnitt om 87 procent. I skrivelsen lyfts att i valet 2018 bröts en nedåtgående trend av minskat valdeltagande. Den nedåtgående trenden hade hållit i sig under 20 år samtidigt som valdeltagandet under perioden ökat i resten av staden, vilket medfört att den demokratiska klyftan ökat. Partierna beskriver vidare, att de vill fortsätta arbetet med att öka valdeltagandet för att så många som möjligt ska kunna och vilja använda sin demokratiska rättighet att rösta.

Stadsdelsnämnden beslutade 16 december 2021 att uppdra till förvaltningen, att tillsammans med berörda förvaltningar och organisationer, genomföra ett arbete för att öka valdeltagandet i Skärholmens stadsdelsområde.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen medborgarservice, stadsmiljö och öppen verksam

Förvaltningens synpunkter och förslag

I stadens budgetförslag 2022-2024 anges stadsdelsnämndernas ansvar för lokalt demokrati- och utvecklingsarbete samt att bidra till en ökad tillit till myndigheter. Stadsdelsnämnderna ska även samverka med civilsamhället för en mer likvärdig tillgång till samhällsinformation. Det finns dock inget utpekade uppdrag att stadsdelsnämnderna ska arbeta för att öka valdeltagandet inför kommande val. Ett tydligt fokus i budgeten finns på trygghetsfrågor. Trygghet är ett prioriterat område för förvaltningen, genom att öka tryggheten i stadsdelsområdena och minska utanförskapet, kan möjligheter skapas för ett ökat valdeltagande.

Stadsdelsförvaltningen har kontaktat kultur- och arbetsmarknadsförvaltningarna med frågan om planerade insatser i samband med valet. Båda förvaltningarna hade vid tiden för skrivandet av tjänsteutlåtandet, inget uppdrag i verksamhetsplanerna från respektive nämnder i frågan. De uteslöt däremot inte, att insatser kunde komma bli aktuellt exempelvis under perioden för förtidsröstningen. Båda förvaltningarna

välkomnade samverkan om stadsdelsförvaltningen likt tidigare val, matchar förvaltningarna med civilsamhällets aktörer.

Förvaltningens förslag på insatser för lokalt demokratiarbete inför valet innebär att möjliggöra röstning, informera om rösträtten, samverka med förvaltningar och samverka med civilsamhället som en del i likvärdig tillgång till samhällsinformation.

Möjliggöra röstning

I enlighet med det som åligger stadsdelsförvaltningen kommer medborgarkontoret fungera som lokal för förtidsröstning men även som informationsplats för de invånare som behöver hjälp och stöd för att kunna lägga sin röst. Medborgarkontorets lokal är tillgänglighetsanpassad, vid behov kan röstmottagarna hjälpa personer med funktionsvariation i själva röstningsproceduren.

Skärholmsbor med bistånd i form av ledsagare, har rätt till utökat stöd för att kunna rösta. I förra valet var det endast ett fåtal som använde sig av denna möjlighet. För att säkerställa att det inte berodde på bristande information, planerar förvaltningen se över lämpliga insatser.

Enligt vallagen har ansvariga myndigheter en skyldighet att ordna så att de som har svårt att ta sig till vallokalen, kan rösta. Det kan till exempel innebära att brukare på särskilda boenden kan rösta på boendet. Enligt det som kallas ”ambulerande röstmottagning” kan den som vårdas i hemmet eller på sjukhus lämna sin röst till mobila valarbetare. En anhörig kan även möjliggöra röstning genom att agera ombud. Förvaltningens berörda verksamheter föreslås se över vilka sådana insatser som bör erbjudas personer med begränsade möjligheter att ta sig till vallokal.

Förvaltningen arbetar för att Skärholmsbor ska söka förtroendeuppdrag som valarbetare. Länken till valkansliets information och intresseanmälan, har skickats ut till civilsamhället och publicerats på förvaltningens Facebooksida. Det finns positiva erfarenheter som beskrivits i tidigare tjänsteutlåtanden, av att intresset att rösta kan öka när valarbetarna har en bred representation, flerspråkig kompetens och lokal tillhörighet. Valkansliet och länsstyrelsen erbjuder utbildning för blivande valarbetare. I tidigare val har flera av de lokala valarbetarna uttryckt stolthet och respekt för förtroendeuppdraget genom att ta egna initiativ till informationsinsatser i sina nätverk, exempelvis på sina barns förskolor och skolor.

Informationsinsatser om valet

Personer med funktionsvariationer är enligt Statistiska Centralbyrån överrepresenterade inom gruppen med ett lågt valdeltagande.

Pedagogiskt material för personer med intellektuell funktionsvariation kommer finnas tillgängligt från Myndigheten för delaktighet, Myndigheten för tillgängliga medier, tidningen Lättläst och i satsningar inom public service. Flera studieförbund uppmärksammar valet tillsammans med målgruppen genom studiecirklar, evenemang, filmer med mera. Förvaltningen kommer verka för att valinformationen når brukarna inom förvaltningens verksamheter.

Överförmyndarnämnden planerar utbildning om hur gode män och förvaltare kan bidra till valdeltagandet. Förvaltningen planerar att nyttja möjligheten att meddela dessa uppdragstagare en förväntan på att de deltar i utbildningen.

Förvaltningen planerar vidare en riktad informationssatsning till Skärholmsbor på sociala medier. Innehållet omfattar svar på vanligt förekommande frågor som: "Vem får rösta och i vilka val", "När kan jag rösta" och "Hur och var röstar jag". Det är viktigt också att ge informationsservice till de som redan har en röstningsvana och uppmuntra att behålla den, som att nå de som inte röstat tidigare. Ett vanligt missförstånd uppmärksammades i tidigare valinsatser, som rör svenskt medborgarskap och rösträtt. Förvaltningen vill därför även fortsatt nå ut med kunskap om att rösträtt till kommun- och regionvalet har den som varit folkbokförd i 3 år, oavsett medborgarskap.

Under augusti och september kommer förvaltningens medborgarvärdar också att genomföra kommunikationsinsatser på Dialogtorget i Vårbergs centrum för att nå ut brett med information och möjliggöra för fördjupad informations spridning, bland annat gällande rösträtt till kommun- och regionval enligt ovan. De kommer även att sprida informationen vid den uppsökande verksamheten på SHIS bostäder för nyanlända samt på SFI.

De öppna verksamheterna i form av öppen förskola inklusive stadsdelsmammor, parklekar och fritidsgårdar kommer att arbeta med valet som tema, både för barn, unga och vuxna som besöker verksamheterna.

Satsningen via sociala medier kommer vara tillgänglig på flera språk, vid köp av sponsrade inlägg på Facebook kan förvaltningens valinformation matchas med det språk Skärholmens invånare använder på sociala medier.

Samverkan med civilsamhället

I stadens budgetförslag 2022-2024 ska stadsdelsnämnderna samverka med civilsamhället kring en likställig

samhällsinformation. Ideella organisationer har nätverk och når målgrupper som kompletterar stadens verksamheter. Flera organisationer som beviljats statliga- eller stiftelsemedel för valaktiviteter, har kontaktat förvaltningen för att få kunskap och perspektiv som kan bidra till insatsernas träffsäkerhet.

Förvaltningen samarbetar i viss mån redan i enlighet med skrivelsen, exempelvis genom omvärldsbevakning av aktörer och planerade insatser i området, matchning av aktörer som vill samarbeta med varandra och i övrigt ge allmänna råd och tips på praktiska frågor som ställts. Förvaltningen bidrar inte ekonomiskt till organisationerna och har inte inflytande över andra bidragsgivares aktiviteter. Förvaltningen ser positivt på att utifrån sin rådighet möjliggöra statliga satsningar och ser gärna att dessa organisationer väljer Skärholmsbor som sin målgrupp.

Förvaltningens öppna verksamheter har också dialog och samverkan med Sättradagarna, där också det kommande valet kommer att uppmärksammas, samt närvarar med feriearbetare för att möjliggöra ett inbjudande sammanhang för barn, unga och vuxna.

Förvaltningens samtliga förslag i tjänsteutlåtandet stöds av forskning om valdeltagande som presenterades i samband med utvärderingen av insatserna 2018 (dnr SKHLM 2020/744).

Jämställdhetsanalys

Statistiska data samt den valforskning som redovisades i förvaltningens tjänsteutlåtande januari 2021, (dnr SKHLM 2020/744), visar att kvinnors valdeltagande är högre än mäns både i riket och i stadsdelsnämndsområdet. Det kan finnas flera generella förklaringar, såsom att kvinnor skaffar sig en högskoleutbildning i högre utsträckning än män, eller att det funnits statliga och kommunala satsningar under lång tid särskilt riktat till kvinnors organisering och delaktighet i samhället.

Patrik Åhnberg
Stadsdelsdirektör
Skärholmens
stadsdelsförvaltning

Sara Heppling Trygg
Avdelningschef
Skärholmens
stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Skrivelse; Ökat valdeltagande

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Patrik Åhnberg, Stadsdelsdirektör	2022-06-07
Sara Heppling Trygg, Avdelningschef	2022-06-07